

GLOBALNI FORUM O ZAPOŠLJAVANJU

Međunarodna organizacija rada, Ženeva, 1.–3. studenog 2001.

U Ženevi je u organizaciji Međunarodne organizacije rada (MOR) od 1. do 3. studenoga 2001. godine održan međunarodni skup "Globalni forum o zapošljavanju" (*Global Employment Forum*).

Međunarodna organizacija rada organizirala je ovaj skup kao odgovor na 24. specijalno zasjedanje Generalne skupštine 2000. godine, na kojem su razmatrane neke nove inicijative, te postignuća Svjetskog socijalnog skupa na vrhu (*World Social Summit*) iz Kopenhagena. Na tom je skupu istaknuta potreba za koherentnom i koordiniranom međunarodnom strategijom zapošljavanja, a MOR je zamoljen da sazove Globalni forum o zapošljavanju.

Tijekom procesa globalizacije i prelaska s industrijske na digitalnu eru, svjedoci smo neviđenih izazova i mogućnosti. S obzirom na sadašnja kretanja, čini se da će se globalna ekonomija u idućem desetljeću povećati za 50%. Istovremeno će 500 milijuna osoba ući u globalnu radnu snagu, od čega će 400 milijuna biti iz zemalja u razvoju. Ove osobe predstavljaju ogroman proizvodni potencijal. Međutim, ako ne postoje mogućnosti za njihovo dolično zapošljavanje, one mogu postati potencijalnim izvorom socijalne i ekonomske nestabilnosti. Upravo stoga Globalni forum za zapošljavanje nastoji iznaći integralno, realno i prihvatljivo rješenje za nešto što je, vjerojatno, najhitniji izazov našega vremena.

Uspješne strategije trebale bi ići dalje od konvencionalnih pristupa, kako bi na nov i kreativan način integrirale socijalne i ekonomske aspekte, vodeći pritom računa o potrebi za dugoročnom ekonomskom, socijalnom i ekološkom održivosti.

Budući da se Međunarodna organizacija rada prvenstveno bavi problemima zapošljavanja, te da istodobno okuplja predstavnike vlada, poslodavaca i radnika, ona je preuzela ovu inicijativu kako bi se stvorila platforma za glavne međunarodne organizacije, poduzetnike, kreatore politika, akademske i druge ljude koji će odrediti zajedničke strategije suočavanja s globalnim izazovima u zapošljavanju.

Glavni ciljevi ovoga skupa bili su sljedeći:

- dolično zapošljavanje (*decent employment*) staviti u centar ekonomske i socijalne politike, kako na nacionalnoj tako i na globalnoj razini;
- utvrditi takvu politiku na međunarodnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini koja će omogućiti realizaciju potencijalnoga, produktivnog doprinosa dodatnih 500 milijuna pripadnika globalne radne snage u sljedećem desetljeću;
- osvrnuti se na primjere onih politika i programa koji su bili učinkoviti u stimuliranju otvaranja doličnih novih radnih mjesta;
- izgraditi platformu za strateške saveze između Međunarodne organizacije rada i ostalih organizacija UN-a, te *bretton-woodskih* institucija, kako bi se osigurao integralan pristup problemu zapošljavanja glede savjetovanja o politici zapošljavanja na globalnoj i nacionalnoj razini.

Prvoga dana, prilikom otvaranja, skup su između ostalih pozdravili: Kofi Annan, generalni tajnik Ujedinjenih naroda, Juan Somavia, generalni direktor Međunarodne organizacije rada, Poul Nyrup Rasmussen, premijer Danske, Laurette Onkelinx, vicepremierka i ministrica rada Belgije te ujedno predsjednica vijeća ministara rada Europske unije, Paaavo Lipponen, premijer Finske, Zhang Zuoji, kineski ministar rada, Bill Jordan, generalni tajnik Međunarodne konfederacije slobodnih sindikata (*International Confederation of Free Trade Unions – ICFTU*), Francois Perigot, generalni tajnik Međunarodne organizacije poslodavaca (*International Organisation of Employers*), Mary Robinson, visoka povjerenica UNCHR-a, te Rubens Ricupero, generalni tajnik UNCTAD-a.

Kofi Annan je naglasio potrebu da glavni cilj svake razvojne strategije bude zapošljavanje, jer slobodno izabrano, produktivno zapošljavanje, pod uvjetom poštovanja ljudskog dostojanstva, čini temelj na kojem počiva socijalna stabilnost. On se posebno osvrnuo na zapošljavanje mladih. Naime, procjenjuje se

da je danas u svijetu oko 66 milijuna mladih ljudi nezaposleno (ili oko 40% ukupne svjetske nezaposlenosti). Nezaposlenost na pragu radnoga vijeka u pravilu negativno djeluje na šanse u zapošljavanju u kasnijim životnim razdobljima, a može biti i uzrok očaju, siromaštvu i socijalnoj nesigurnosti, što destruktivno djeluje na čitavo društvo. U rješavanju ovih problema generalni tajnik UN-a je istakao nužnost partnerstva, dakle, uključivanja svih onih koji na bilo koji način mogu dati svoj doprinos u tome.

Juan Somavia je rekao da bi, prema procjenama MOR-a, negativan trend globalnog rasta mogao već iduće godine u svijetu ostaviti oko 24 milijuna ljudi bez posla, ili im znatno smanjiti dohodak. Već danas u svijetu postoji oko bilijun ljudi koji su nezaposleni, podzaposleni, ili su zaposleni ali žive u krajnjem siromaštvu. Oko 80% osoba u radnoj dobi nema pristup bazičnoj socijalnoj zaštiti. Upravo ovaj Forum nastoji iznaći neke odgovore, jer najveći rizik sigurnosti koji pogađa najveći broj ljudi širom svijeta, jest nezaposlenost i siromaštvo, kao posljedica toga. Pritom međunarodne organizacije imaju samo jednu dobru opciju, a to je koordinirati zajednički odgovor. Prvi korak svakako predstavlja odlučno odbijanje izolacije i protekcionizma, kao odgovor na postojeću krizu. Naime, otvorena društva i otvorena gospodarstva ključna su za našu bolju zajedničku budućnost. Drugo, potreban nam je globalni poticajni paket za ukupno svjetsko gospodarstvo. Treće, potrebno je suočiti se s činjenicom da se globalizacija danas suočava s krizom legitimiteta. Generalni direktor MOR-a nada se da će ovaj Globalni forum o zapošljavanju generirati ideje i volju da se djeluje zajednički u okviru općega saveza, kako bi se problem *doličnog rada* stavio u žižu političkih programa. Doličan rad je jedna od najvažnijih strategija koju imamo, i on je moguć za sve. On također predstavlja održiv, dugotrajan temelj za mir.

U poslijepodnevним satima održavala su se dva zanimljiva okrugla stola: 1) Nacionalne perspektive i 2) Međunarodne perspektive. Sudionici okruglih stolova bili su ministri rada različitih zemalja, predstavnici organizacija sindikata i poslodavaca, predstavnici MMF-a, Svjetske banke, WTO-a, UNESCO-a, OECD-a i drugih organizacija, a moderator je bio Charles Hodson, novinar CNN-a.

Na kraju prvoga radnog dana Foruma, Robert Reich (bivši ministar rada SAD-a u Clintonovoj vladi, a sada sveučilišni profesor na Brandeis University) izvanrednim je predavanjem privukao nepodijeljenu pozornost čitavoga (brojnog) auditorija. On je izrazio svoje čvrsto uvjerenje da je dobar posao najbolja socijalna politika. No, nije dovoljno jednostavno imati posao – on mora biti i dovoljno plaćen, da bi osoba od tog dohotka mogla osigurati egzistenciju. Dakle, dobar posao znači posao koji je i adekvatno plaćen.

R. Reich je istakao tendenciju porasta nezaposlenosti u globalnom gospodarstvu koje je suočeno s recesijom. Sjedinjene su Američke Države s njom bile suočene i prije 11. rujna 2001., što se manifestiralo usporavanjem gospodarskih aktivnosti i blažim rastom nezaposlenosti. Naime, SAD su tijekom 1999. i 2000. godine imale najnižu stopu nezaposlenosti u posljednjih 30 godina. U razdoblju od 1993. do 2000. godine otvoreno je 23 milijuna novih radnih mjesta. Međutim, iako je nezaposlenost znatno smanjena, nesigurnost zaposlenja nije se smanjila, što se vidi iz stope otpuštanja i gubitka posla, koja je ostala visokom.

Prema njegovu mišljenju, puna zaposlenost (u obimu koliko je to moguće postići) značajan je cilj socijalne politike, a u postizanju tog cilja važna je također uloga fiskalne i monetarne politike, iako se to na političkoj razini često zanemaruje. Međutim, dugoročno one nisu dovoljne u rješavanju problema zapošljavanja, već su za to potrebne i mjere mikroekonomske politike koje će povećati fleksibilnost na tržištu rada, poboljšati zapošljivost radne snage itd.

On je također ukazao na potrebu smanjivanja gospodarskog jaza između razvijenih i siromašnih zemalja, koji je, nažalost, sve veći, te je predložio i neke mjere kako to učiniti.

Drugog dana rad se nastavio u tri paralelna prijedodnevna i poslijepodnevna zasjedanja, koja su obuhvatila sljedeće teme:

I. A. Tehnologija: građenje digitalnih mostova.

I. B. Stavljanje doličnog zapošljavanja u centar kreiranja politike: primjeri malih i srednjih zemalja.

I. C. Obrazovanje i osposobljavanje: vještine za poboljšanje zapošljivosti s posebnim osvrtom na nezaposlenost mladih.

II. A. Globalno rukovođenje i međunarodna koordinacija različitih politika.

II. B. Stavljanje doličnog zapošljavanja u centar kreiranja politike: primjeri velikih zemalja.

II. C. Prevladavanje prepreka u poticanju poduzetništva.

I trećeg dana rad se nastavio u tri paralelna zasjedanja, sa sljedećim temama:

III. A. Kako iz trgovine i ulaganja izvući maksimum u korist zapošljavanja.

III. B. Regionalno povezivanje i njegova uloga u politici zapošljavanja.

III. C. Neformalna ekonomija: formaliziranje skrivenih potencijala i podizanje standarda.

Prezentacije i diskusije vezane uz navedene teme zasjedanja vodile su se oko sljedećih pitanja: procjenjivanje kako informatička i komunikacijska tehnologija (ICT) može obuzdati kreiranje novih radnih mjesta, a podržavati razvoj; na koji se način ICT može poticati da unapređuje razvoj i otvara nova radna mjesta, dok se istovremeno smanjuju udaljenosti me-

đu ljudima u svijetu; identificiranje uspješnih politika i njihovih ključnih činitelja koji su u centar razvoja stavile zapošljavanje; koja su ključna obilježja politike obrazovanja i osposobljavanja koja podržavaju strategiju razvoja u čijem se centru nalazi dolično zapošljavanje; koja je uloga vlade u poticanju zapošljavanja u uvjetima sve veće globalizacije svjetskog gospodarstva; kreiranje i provođenje adekvatne fiskalne i monetarne politike u poticanju zapošljavanja i jednakosti; pružanje socijalne zaštite, osobito za vrijeme nezaposlenosti itd.

Izlagачi pojedinih tema bili su ljudi iz prakse (ministarstava, i to poglavito ministarstava rada, financija i gospodarstva, organizacija poslodavaca, gospodarskih komora i sl.) te iz akademskih zajednica pojedinih zemalja.

Na kraju je upućen poziv svekolikoj svjetskoj zajednici da sklopi savez koji će odgovoriti na izazove u zapošljavanju. Politika zajedničkih inicijativa koja prepoznaje središnju ulogu zapošljavanja, može se graditi kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini.

Nada Kerovec